

Työsuojeluhallinto

Tervettä työtä

PIDEMPİÄ TYÖURIA
työsuojelulla

> Fyysinen kuormitus

REILUT PELISÄÄNNÖT
työelämään

> Työsopimus

ASiantuntijuutta

lainmukaisten työolojen turvaamiseen

> Työsuojeluviranomaisen toiminta

2015

Arbetarskyddsförvaltningens
årsberättelse

Sunt arbete

Längre arbetskarriärer
genom arbetarskyddet

Rättvisa spelregler
för arbetslivet

Sakkunnigheten
säkerställer lagliga
förhållanden
i arbetet

Innehåll

Förord	3
Arbetarskyddsförvaltningens verksamhet	4
Tillsyn över arbetslivets spelregler	6
Förlängd tid i arbetet	7
Skadlig belastning som beror på arbetet och arbetsförhållandena	7
Bekämpning av arbetsolycksfall	7
Tillsyn över företagshälsovården	8
Bekämpning av yrkessjukdomar	8
Tillsyn över kemikalier	8
Landsbygdsnäringsgrenar	9
Sjöfart	9
Marknadskontroll	10
Tillsynens genomslagskraft	11
Tillsyn bedrivs som projekt	12
Behörighetsutövande	13
Verksamhet som stöder tillsynen	14
Utbildning	14
Kommunikation	14
Informationssystem	15
Lagberedning	16
Nämnden för fastställande av kollektiv- avtals allmänt bindande verkan	16
Styrning av tillsynen	17
Resultatstyrning	17
Annan styrning	17
Beredning och utvecklande av arbetarskyddspolitiken	18
Arbetarskyddsförvaltningens resurser	20
Samarbete och nätverksbildning	22
Det nationella samarbetet	22
Det internationella samarbetet	20
Det europeiska samarbetet	22
Det nordiska samarbetet	23
Bilagor	
Arbetarskyddsförvaltningens verksamhet i siffror	26
Författningar som blev färdiga 2015	27

Arbetarskyddsförvaltningen
Tammerfors 2016

Bilden på pärmen: Katariina Göös

ISBN 978-952-479-129-8

Förord

År 2015 var i många hänseenden både ett skördeår och ett år för nya målsättningar. Ramavtalsperioden för arbetarskyddstillsynen 2012–2015 löpte ut. Insatsområden under avtalsperioden var förlängd tid i arbetet och bekämpning av grå ekonomi. Avtalsperiodens mål uppfylldes synnerligen väl. Vi lyckades höja antalet inspektioner och utvidga tillsynen nästan planenligt. Tillsynen som utgår från kunderna sköttes i tillräcklig omfattning. Kvaliteten slog vi vakt om med hjälp av nya och uppdaterade tillsynsanvisningar, koordineringsgruppernas arbete och slumpmässiga bedömningar av inspektionsberättelser utförda av ministeriet. Datasystemet Vera som togs i produktionsbruk är ett bra stöd.

Arbetarskyddsförvaltningens webbplats förnyades under 2015 i syfte att förbättra kundbetjäningen. Likaledes bereddes arbetarskyddsmyndighetens nationella telefonrådgivning med ett gemensamt telefonnummer. Responsen för verksamheten som bedrevs av ansvarsområdenas arbetarskyddsnämnder var positiv. Även i övrigt har det goda och nära samarbete som arbetarskyddsavdelningen och ansvarsområdena för arbetarskyddet har haft med arbetsmarknadsparterna fortsatt.

Inriktade på framtiden är arbetarskyddsförvaltningens omvärldsanalys och ramplanen för arbetarskyddstillsynen 2016–2019 som bereddes under 2015. Tillsynen inriktas på basis av riskerna som bedömts på riksomfattande nivå. Under arbetarskyddsinspektionerna uppmärksammas särskilt arbetsplatsernas egen förmåga att hantera säkerheten. Arbetarskyddsförvaltningens kommunikation, samarbetet med intressentgrupperna och informationsutbytet mellan myndigheterna kommer att utökas både på nationellt och internationellt plan.

Statsbudgetens fakta diktar emellertid strikta ramvillkor. Årsverkenas antal i arbetarskyddsförvaltningen torde inte stiga under de närmsta åren. Utgifterna måste anpassas de anslag som står till förfogande. Det här förutsätter att handlingssätt ändras och att man avstår från de minst viktiga uppgifterna enligt prövning.

Översikten Arbetsliv 2025, som publicerades i början av 2015, bär långt in i framtiden. I översikten granskas effekterna av ändringarna i arbetslivet och arbetsmiljön på arbetarskyddet och välbefinnandet i arbetet. Även i övrigt skapade arbetarskyddsavdelningen under året ett bra kunskapsunderlag till exempel om psykisk och fysisk belastning i arbetet, modern olycksfallsbekämpning och småföretags välmående i arbetet.

Programmet Partiell arbetsförmåga fullföljdes under 2015. Vägar in i arbetslivet för partiellt arbetsföra, som är ett spetsprogram i Juha Sipiläs regering, bildar en fortsättning på temat om förebyggande av arbetsoförmåga och en förlängning av tiden i arbetet.

När det gäller beredningen av lagstiftningen 2015 kan som större helheter nämnas författningarna om asbestsanering och bestämmelserna om laddare. Även propositionen om en utvidgning av arbetarskyddsmyndighetens rätt att få information och beredningen av den nationella implementeringen av direktivet om elmagnetiska fält bereddes. Under året bedömdes dessutom giltiga författningars tidsenlighet och behövlighet. Det här var inte en fråga som enbart berörde Finlands nationella författningar. Europeiska kommissionen genomförde och lät genomföra en motsvarande utredning om unionens arbetarskyddslagstiftning.

Arbetarskyddsförvaltningens personal förtjänar ett tack för de goda resultaten för 2015!

Leo Suomaa
Avdelningschef, överdirektör

Arbetarskydds- förvaltningens verksamhet

Policyn för arbetsmiljön och välbefinnandet till år 2020 fastställer arbetarskyddets mål och åtgärder på lång sikt. Den stöder social- och hälsovårdsministeriets strategiska mål om att förlänga den livslånga arbetstiden med tre år och preciserar arbetarskyddets roll i att främja detta mål.

Policyn ställer upp följande mål för år 2020 (jämfört med 2010)

- Antalet yrkessjukdomar minskar med 10 %
- Arbetsolycksfallens frekvens minskar med 25 %
- Den skadliga belastningen som beror på arbetet minskar
 - Den upplevda fysiska belastningen minskar med 20 %
 - Den upplevda psykiska belastningen minskar med 20 %.

Policyn omfattar följande åtgärdshelheter:

- Ledarskap hörnstenen för välbefinnande i arbetet
- Företagshälsovården en effektiv partner
- Kunskap, vilja och kompetens genom samarbete
- Genomslagskraft genom kommunikation
- En god lagstiftning grunden för arbetsförhållandenas miniminivå
- En kompetent arbetarskyddsförvaltning verkställer lagstiftningen.

Arbetarskyddsförvaltningens viktigaste uppgift är att se till att arbetarskyddsbestämmelserna iakttas. Tillsynen riktas så att den är så genomslagskraftig som möjlig. Tillsynen utövas huvudsakligen i form av inspektioner på arbetsplatserna. Andra uppgifter är till exempel att bevilja tillstånd och att ge utlåtanden åt övriga myndigheter.

Utöver tillsynen ger arbetarskyddsförvaltningen råd och anvisningar i frågor som gäller hälsan och säkerheten i arbetet eller villkoren för anställningsförhållanden. Dessutom bedriver arbetarskyddsförvaltningen ett nära samarbete med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna i arbetarskyddsärenden.

Arbetarskyddsförvaltningen omfattar social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning och ansvarsområdena för arbetarskyddet som verkar vid regionförvaltningsverken. Arbetarskyddsavdelningen styr verksamheten inom den regionala arbetarskyddsförvaltningen genom fyraåriga ramavtal och årliga resultatavtal. Tillsynen över arbetslivets spelregler och förlängningen av tiden i arbetet bildade tyngdpunkterna inom tillsynen under ramavtalsperioden 2012–2015. Medverkan i bekämpningen av grå ekonomi var viktig när det gäller tillsynen över arbetslivets spelregler. Arbetsplatserna skulle i enlighet med lagstiftningen ha fungerande rutiner för ett tryggt och sunt arbete för att förlänga tiden i arbetet.

Arbetskyddsförvaltningens organisation

Social- och hälsovårdsministeriet

Arbetskyddsavdelningen

Social- och hälsovårdsministeriets arbetskyddsavdelning styr ansvarsområdena för arbetskyddet vid regionförvaltningsverken, bereder och utvecklar arbetskyddslagstiftningen och arbetskyddspolitikerna samt bedriver internationellt samarbete inom arbetskyddsområdet.

Tillsynsenheten

- bereder resultatmålen för arbetskyddstillsynen
- styr den regionala verksamheten inom arbetskyddet
- behandlar myndighetsbeslut i anslutning till produktkontroll.

Lagstiftningsenheten

- bereder författningarna som gäller arbetskyddet
- ger råd och följer upp verkställandet av författningarna
- bereder utredningar som ska ges om tillämpningen av EU:s rättsakter
- ger upplysningar i frågor som gäller kollektivavtalens allmänt bindande verkan.

Verksamhetspolitiska enheten

- bedömer, följer upp och bereder strategier och de verksamhetspolitiska riktlinjerna inom arbetskyddet
- koordinerar utvecklingsverksamheten för välbefinnandet i arbetet
- ansvarar för Europeiska arbetsmiljöbyråns uppdrag på nationell och EU-nivå
- ansvarar för avdelningens interna stödfunktioner.

Regionförvaltningsverkens fem ansvarsområden för arbetskyddet

Ansvarsområdena för arbetskyddet ser till till den regionala tillsynen, rådgivningen och styrningen av arbetskyddet. Det centrala målet är att främja och upprätthålla arbetstagarnas arbets- och funktionsförmåga och att förebygga olägenheter och risker som beror på arbetet. Genom tillsyn säkerställs också att arbetsplatserna följer arbetslivets spelregler.

Ansvarsområdena för arbetskyddet vid regionförvaltningsverken har som uppgift att:

- ansvara för arbetskyddstillsynen som utövas på kundernas och myndigheternas initiativ
- utreda orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall, yrkessjukdomar och arbetsrelaterade sjukdomar och arbeta för att förebygga dem
- genomföra produktkontroll
- delta i utredningen av arbetsbrott.

Tillsyn över arbetslivets spelregler

Medverkan i bekämpningen av **grå ekonomi** var viktig när det gäller tillsynen över arbetslivets spelregler. Under berättelseåret deltog arbetarskyddsförvaltningen aktivt i fullföljandet av åtgärdsprogrammet för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, ett program godkänt av statsrådet. Arbetet utfördes i olika arbetsgrupper för utvecklingen av lagstiftningen och myndighetssamarbetet. Arbetarskyddsförvaltningen deltog också i den omfattande informationskampanjen om bekämpningen av grå ekonomi (www.mustatulevaisuus.fi/se/). För att bekämpa grå ekonomi bedrev arbetarskyddsförvaltningen tillsynssamarbete särskilt med skattemyndigheten, polisen och regionförvaltningsverkens övriga ansvarsområden.

Som en del av statsrådets åtgärdsprogram för effektivare bekämpning av grå ekonomi hade olika myndigheter anvisats tilläggsanslag för bekämpning av grå ekonomi åren 2012–2015. Arbetarskyddsförvaltningen anslag användes för att anställa nya inspektörer som specialiserat sig på tillsyn över lagen om beställaransvaret och tillsyn över anlitande av utländsk arbetskraft.

Antal inspektioner

Föremål för inspektion	2012	2013	2014	2015
Utländska arbetstagares rätt att arbeta	2 560	3 299	1 937	1 721
Beställaransvar	885	1 631	1 680	1 846
Kör- och vilotider		1 130	1 230	1 270
Arbetstidslagstiftning	6 096	9 811	6 619	7 560

Ansvarsområdena för arbetarskyddet övervakade att **utländska arbetstagare** hade rätt att arbeta i Finland och att minimivillkoren för anställningsförhållandena iakttogs inom de sektorer som hade utsetts till föremål för tillsynen. En del av inspektionerna genomfördes tillsammans med en annan myndighet (polisen, skattemyndigheten, gränsbevakningsväsendet, en alkoholinspektör). Försummelserna som fastställdes i samband med inspektionerna gällde ofta säkerställande av rätten att arbeta och betalning av för låga löner. I tillsynen över byggnadsbranschen fullföljdes den plan för bekämpningen av grå ekonomi som byggnadsbranschens koordineringsgrupp hade tagit fram. Tillsynen inriktades bland annat på säkerställande av att bestämmelserna om personkort och skattenummer följdes.

Bild: Piretta Pietilä

Lagen om beställarens skyldighet förnyades 1.9.2015. Informationsmötet om ändringarna i lagen och tillsynen samlade en full sal i Böle i oktober.

Ansvarsområdet för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverket i Södra Finland ansvarade för tillsynen över lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (lagen om beställarens ansvar 1233/2006) i hela landet. Inom tillsynen över **lagen om beställaransvaret** bedrivs myndighetssamarbete särskilt med skatteförvaltningens utredningsenhet för grå ekonomi, Pensionsskyddscentralen, polisen och tullen. År 2015 var tillsynen inriktad bland annat på byggnadsbranschen, metallindustrin, logistik- och hotell- och restaurangbranschen.

Arbetarskyddsmyndigheterna övervakar förarens **kör- och vilotider** inom gods- och persontrafiken i enlighet med tillsynsdirektivet (2006/22/EG) och i samarbete med polisen. I första hand har arbetarskyddsmyndigheten då hand om tillsynen i företagslokaler medan polisen har hand om tillsynen på vägarna. År 2015 inspekterade arbetarskyddsmyndigheten sammanlagt ca 265 400 förararbetsdagar i företag. Utöver samarbetet med polisen har myndighetssamarbete bedrivits med tullen och med den tillståndsenhet vid NTM-centralen i Södra Österbotten som beviljar tillstånd för godstrafik.

Att **arbetstidslagstiftningen** följs övervakades i samband med alla inspektioner där det ansågs vara ändamålsenligt. Arbetstiderna övervakades också genom särskilda riktade tillsynsinsatser. Vid övervakningen av arbetstiderna fästes särskild uppmärksamhet vid de näringsgrenar där andelen tjänstemän bland personalen är hög. I enlighet med resultatavtalet utövade ansvarsområdena för arbetarskyddet också **tillsyn över anställningsförhållanden på viss tid, uthyrd arbetskraft och lagen om likabehandling.**

Förlängd tid i arbetet

Skadlig belastning som beror på arbetet och arbetsförhållandena

Psykosocial belastning kan bland annat bero på belastningsfaktorer i arbetsinnehållet, arbetsarrangemangen eller arbetsgemenskapens sociala förhållanden. Den psykosociala belastningen övervakades i sammanlagt 6 700 inspektioner under verksamhetsåret. I tillsynen betonades särskilt metoder för att hantera hot om våld som övervakades i 5 745 inspektioner och metoder avsedda att förebygga trakasserier och osakligt bemötande som övervakades i 5 231 inspektioner. Iakttagelserna i samband med tillsynen visar att de flesta bristerna i hanteringen av risker i anknytning till psykosocial belastning förekommer på tjänstemannadominerade arbetsplatser och inom social- och hälsovårdssektorn.

Fysisk belastning övervakades särskilt i anslutning till manuellt utförda lyft och repetitivt arbete. Tillsynen inriktades bland annat på industrin, social- och hälsotjänster, städning, förplägning samt transport och lagring. I tillsynen säkerställdes att arbetsplatserna har fungerande rutiner för att kontrollera den fysiska belastningen. Manuellt utförda lyft behandlades i samband med 8 174 inspektionsbesök och repetitivt arbete i 1 711 inspektioner.

Bekämpning av arbetsolycksfall

Ett av arbetarskyddsförvaltningens strategiska mål är att minska arbetsolycksfallsfrekvensen med 25 procent mellan åren 2010 och 2020. Olycksfallsfrekvensen har emellertid inte förändrats nämnvärt sedan år 2010.

Under 2015 har arbetarskyddsavdelningen fortsatt att fullfölja det Moderna olycksfallsprogrammet utifrån den förhandsutredning som togs fram 2014. Syftet med det Moderna olycksfallsprogrammet är bland annat att främja säkerhetskulturen och att lyfta fram säkerheten som en del av människornas och arbetsplatsernas vardag. Åtgärdsrekommendationerna i förhandsutredningen har ställts upp som mål för programmet. Målen har ställts upp för 2025 vilket överensstämmer med översikten Arbetsliv 2025 som arbetarskyddsavdelningen har tagit fram.

Inom arbetarskyddstillsynen inriktades tillsynsverksamheten på sektorer med hög olycksfallsrisk. På inspektionerna övervakades arbetsplatsernas metoder för säkerhetshandling och arbetsförhållandena. Iakttagelserna i samband med tillsynen visar på brister särskilt när det gäller verkstället

Bild: RFV i Norra Finland/Arbetskydd

Inom gruvindustrin innebär bland annat maskinernas storlek egna säkerhetsrisker för gruvtrafiken och underhållet.

av åtgärder, men också i fråga om riskutredningarnas och riskbedömningarnas omfattning.

Arbetskyddsmyndigheten undersöker allvarliga arbetsplatsolycksfall som den har fått kännedom om. Med ett allvarligt arbetsplatsolycksfall avses ett olycksfall som har orsakat en svår skada, såsom benbrott som behöver opereras eller en bestående skada. Stora brister förekommer fortfarande när det gäller anmälan av olycksfall till myndigheterna. Under berättelseåret undersöktes sammanlagt 936 arbetsolycksfall.

Tillsyn över företagshälsovården

Ansvarsområdena för arbetarskyddet övervakar att arbetsplatserna har ett uppdaterat företagshälsovårdsavtal, en arbetsplatsutredning och en verksamhetsplan uppgjord på basis av arbetsplatsutredningen. Dessutom övervakar man att hälsokontroller har genomförts när det gäller arbeten som medför särskild sjukdomsrisk.

Tillsyn över företagshälsovården ingick i alla inspektioner som förrättades på myndighetens initiativ, om det var ändamålsenligt med tanke på inspektionens natur. Företagshälsovården behandlades på sammanlagt 10 449 inspektioner. Det visade sig att ett avtal om ordnande av företagshälsovård i allmänhet hade ingåtts, men att det fanns brister i företagshälsovårdstjänsternas innehåll. I tillsynen över företagshälsovården samarbetade ansvarsområdena med regionförvaltningsverkens ansvarsområden för basservice, rättsskydd och tillstånd.

Bekämpning av yrkessjukdomar

Att minska antalet yrkessjukdomarna är ett av arbetarskyddsförvaltningens strategiska mål. Såväl antalet yrkessjukdomar som antalet misstänkta yrkessjukdomar sjönk betydligt från 2010 till 2011, men har därefter varit så gott som oförändrat.

Utvecklingen av löntagares yrkessjukdomar och misstänkta yrkessjukdomar sedan 2010

	2010	2011	2012	2013
Yrkessjukdomar	2 339	1 886	1 776	1 811
Misstänkta yrkessjukdomar	3 500	2 806	2 628	2 791

Källa: Arbetshälsoinstitutet, Yrkessjukdomar och misstänkta yrkessjukdomar.

En förnyad blankett för anmälan av yrkessjukdomar togs i bruk i början av 2015. På blanketten anmäler läkarna fall av yrkessjukdomar eller misstänkta yrkessjukdomar till den regionala arbetarskyddsmyndigheten. Även andra sjukdomar som misstänks vara arbetsrelaterade ska anmälas (lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen 44/2006 46 a §). Med hjälp av anmälningarna vill man förebygga liknande sjukdomsfall genom förbättrade arbetsförhållanden. På den förnyade blanketten ska också lämnas uppgifter som gör det lättare för arbetarskyddsmyndigheten att bedöma om det är motiverat att förrätta en arbetarskyddsinspektion på arbetsplatsen på basis av anmälan. Den förnyade blanketten är också en viktig

kanal för att förmedla information om nya och misstänkta agens och olägenheter som äventyrar hälsan. Anmälan om yrkessjukdomar finns på finska och svenska i e-tjänstportalen www.suomi.fi.

Tillsyn över kemikalier

Att säkerställa hanteringen av kemikalieriskerna och en trygg användning av kemikalier på arbetsplatserna var en av tillsynens viktigaste uppgifter under ramavtalsperioden 2012–2015. Det tvååriga riksomfattande tillsynsprojektet för metallbearbetningsvätskor, som inleddes 2014, fullföljdes. Syftet med projektet var att ge vägledning i hur man väljer och använder metallbearbetningsvätskor på rätt sätt och öka kunskaperna om kemikalier och hanteringen av risker i samband med användningen av kemikalier. Under projektets gång förrättades inspektioner på 274 företag. På arbetsplatserna hade man självmant bäst sett till företagshälsovården och förvaringen och lagringen av kemikalier. Sämst hade man sett till hanteringen av kemiska agens och undervisningen och handledningen för arbetstagarna.

Samarbetet inom kemikalietillsynen var både nationellt och internationellt sett mera omfattande än tidigare. Samarbetet ökade inte bara på grund av ändringar i lagstiftningen, utan även till följd av behovet av att bemöta verksamhetsutövarna så jämlikt som möjligt inom hela EU-området.

Social- och hälsovårdsministeriet har finansierat webbtjänsten (Kemikaalivihi) som har utvecklats och upprätthålls av Arbetshälsoinstitutet. Andra projekt som fullföljdes av Arbetshälsoinstitutet och som social- och hälsovårdsministeriet finansierade var projektet Bättre hantering av kemiska risker (Kemku). Syftet var att identifiera de mest betydande källorna till exponering för kemikalier i arbetet och utveck-

Bild: Pirretta Pietilä

Bild: Virpi Saarinen

la metoder för att undvika eller minska exponeringen. Inom uppföljningsprojektet över REACH-förordningens inverkan på säkerheten i arbetet utreddes hur kemikaliesäkerheten har utvecklats på arbetsplatserna under den tid som REACH-förordningen har varit i kraft. Under projektets gång utarbetades också ett flertal modellösningar för att förebygga kemiska risker.

Dessutom utfördes andra uppgifter med anknytning till det nationella kemikalieprogrammet KELO 2020 i samarbete med de övriga samarbetsparterna.

Arbetarskyddsförvaltningens expertnätverk för kemikalietillsynen fortsatte sitt arbete under verksamhetsåret.

Landsbygdsnäringsgrenar

Antalet arbetarskyddsinspektioner på företag som idkar landsbygdsnäringsgrenar har under flera år stabiliserats till ca 500 inspektioner per år. Utmärkande för landsbygdsnäringsgrenarna ur tillsynsperspektiv är de regionala skillnaderna i fråga om lantbrukets produktionsinriktningar och den varierande betydelse som landsbygdsnäringsgrenarna har på olika håll i Finland. I de olika ansvarsområdena för arbetarskyddet inriktades och fokuserades inspektionerna på olika produktionsinriktningar.

Observationerna i samband med tillsynen visar att huvuddelen av företagen hade sett till de grundläggande förhållandena väl såväl i fråga om säkerheten i arbetet som i fråga om arbetshälsan och anställningarna. Utgående från de förpliktelser som meddelades finns det emellertid inom alla inspekterade delområden fortfarande förhållanden som måste rättas till.

Observationer visar att investeringarna i produktionslokaler och utrustning som strukturutvecklingen inom lantbruket har medfört förbättrar arbetssäkerheten och för-

stärker så tidigare forskningsobservationer. Dessutom förutsätter skogsföretagen särskilt i underleveranskedjorna inom skogsbranschen att företagarna satsar kraftigt på säkerheten i arbetet och på att bland annat kvalitetssystem utarbetas och upprätthålls.

För landsbygdsnäringsgrenarnas del framträder de största enskilda utmaningarna i anslutning till arbetarskyddet i samband med företagets finansiella svårigheter eller när nya företagare med mindre kunskap om branschen inleder sin verksamhet. De finansiella svårigheterna verkar åtstramande på företagarnas psykiska tillstånd vilket återspeglas på företagets hela verksamhet. Bland de nya produktionsinriktningarna är det särskilt på ridskolor som man under 2000-talet har fastställt brister. Brister har fastställts både i anställningsförhållandena, arbetshälsan och i hur skyldigheterna i anknötning till arbetssäkerheten har uppfyllts. Allmänt har man emellertid fastställt att arbetsgivarnas skyldigheter i lagstiftningen uppfylls bättre när verksamheten är etablerad.

Sjöfart

Arbetarskyddstillsynen över sjöfarten bestod liksom under tidigare år av granskningar med anknytning till sjöarbetscertifikat samt tidsbestämda inspektioner av fartyg. Finlands handelsflotta har växt till följd av den nationella stödpolitiken och antalet inspektionsobjekt sålunda ökat. De centrala arbetarskyddsproblemen har fortsättningsvis att göra med det stora antalet arbetstimmar och och därigenom med besättningens belastning till följd av fåtaliga besättningar. I tillsynen har man fäst vikt vid tillräckliga vilotider och antalet utförda arbetstimmar. Under verksamhetsåret granskades 167 fartyg, av vilka 82 var små fartyg med en bruttodräktighet under 200.

Nationella arbetsorganisationen ILO:s sjöarbetskonvention (MLC 2006) förutsätter att hamnstaterna genomför inspektioner på alla fartyg i internationell trafik. Inspektionerna är inriktade på besättningens arbets- och levnadsförhållanden samt anställningsförhållandena. I Finland inspekterades några utländska fartyg under berättelseåret.

Arbetskyddsmyndigheten ska inspektera alla fartyg i internationell trafik vart tredje år, liksom också alla sådana fartyg i inrikestrafik vars bruttodräktighet överskrider 200. Inspektionsskyldigheten baserar sig på lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg (395/2012).

Arbetskyddstillsynen över sjöfarten genomförs delvis i samarbete med säkerhetsmyndigheterna för sjöfarten, och man har strävat efter att hålla i synnerhet informationsgången öppen.

Fokus för den tillsyn som utövas på myndighetens initiativ preciseras årligen på basis av uppgifter ur olika datasystem och tillsynsobservationer.

Marknadskontroll

Alla maskiner, anordningar och all personlig skyddsutrustning på marknaden ska uppfylla lagstiftningens krav. Det hör till arbetskyddsmyndigheternas uppgifter att övervaka att tekniska anordningar som används i arbetet uppfyller kraven. Åtgärder för marknadskontroll genomförs både inom ansvarsområdena för arbetskyddet och på arbetskyddsavdelningen.

Ansvarsområdena för arbetskyddet förrättade 633 marknadskontrollinspektioner av maskiner och personlig skyddsutrustning. Av dessa lämnades sex fall till social- och hälsovårdsministeriets arbetskyddsavdelning för behandling. Utöver de fall av marknadskontroll som överförs till ministeriet från ansvarsområdena får ministeriet marknadskontrollfall för behandling även från andra håll. Ministeriet fattade det slutliga beslutet i sammanlagt 23 fall, och i tio av dessa fall förbjöd ministeriet att den tekniska anläggningen släpps på marknaden eller överläts för användning.

Arbetskyddsavdelningen styr fortsättningsvis regionförvaltningsverkens marknadskontroll och ansvarar för

marknadskontrollnätverkens verksamhet. Arbetskyddsavdelningen deltog i nationellt samarbete med andra marknadskontrollmyndigheter och i internationellt samarbete bland annat i samarbetsgrupper som består av EU-medlemsländernas marknadskontrollmyndigheter.

Under år 2015 genomfördes marknadskontroll i enlighet med EU:s förordning om krav för ackreditering och marknadskontroll (765/2008/EG) enligt de marknadskontrollprogram som utarbetats för de olika produktgrupperna.

Inom den nationella marknadskontrollen över personlig skyddsutrustning granskades andningsskydd, hörselskydd, fallskydd, ögon- och ansiktsskydd samt skyddshandskar och skyddsklädsel som säljs på Internet. Cirka 63 procent av produkterna uppfyllde kraven. I 21 procent av bruksanvisningarna, 9 procent av typkontrollintygen och i 8 procent av försäkran om överensstämmelse fastställdes brister.

Under 2015 granskade arbetskyddsmyndigheterna märkningar, anvisningar och försäkran om överensstämmelse för maskiner som står till försäljning eller ställs ut samt för nyare maskiner på arbetsplatser. Dessutom kontrollerades utvärderingsförfarandena för maskiners överensstämmelse med kraven. De granskade maskinerna hade tillverkats efter 2009, det vill säga under den tid som det nya maskindirektivet hade varit i kraft, och de utgjordes av maskiner, maskinkombinationer, utbytbara anordningar, säkerhetskomponenter, lyfthjälpmiddel eller ledaxlar. Över hälften av de kontrollerade bruksanvisningarna var bristfälliga. Framför allt saknades svenskspråkiga anvisningar och försäkran om överensstämmelse och det fanns inte uppgifter om maskinernas bullerutsläpp.

Under 2015 granskade arbetskyddsmyndigheten säkerheten och underhållet i anslutning till maskinella dörrar och portar samt hur man övervakade i vilket skick dessa befann sig. Särskilt beaktades de återkommande besiktningarna av lyftdörrar. Granskningarna genomfördes i huvudsak i samband med arbetskyddsinspektioner på arbetsplatserna. Kontrollerna visade att det fanns mest att reparera och anmärka på bland lyftdörrarna.

Arbetskyddsmyndigheten övervakade även rörliga arbetsmaskiners förbindelseleder och säkerheten och överensstämmelsen med kraven hos halvautomatiska snabbsärkopplingar i utbytbara anordningar och verktyg för vissa schaktningsmaskiner. Kontrollerna genomfördes hos tillverkare och importörer samt i samband med arbetskyddsinspektioner på arbetsplatser. Flest anmärkningar konstaterades i försäkran om överensstämmelse och i bruksanvisningar för maskiner samt i anknytning till andra märkningar på maskiner.

Bild: Jarmo Lumme

Tillsynens genomslagskraft

Målet för arbetarskyddstillsynen är att få till stånd effekter både på samhälls- och arbetsplatsnivå. Arbetarskyddstillsynen utövas på myndighetens eller kunders initiativ.

Fokus för den tillsyn som utövas på myndighetens initiativ preciseras årligen på basis av uppgifter ur olika datasystem och tillsynsobservationer. Tillsynens regionala fokus diskuteras även i de regionala arbetarskyddsnämnderna som ansvarsområdena för arbetarskyddet har tillsatt. Arbetsmarknadsparterna och de övriga centrala regionala aktörerna är representerade i nämnderna.

Den kundinitierade tillsynen grundar sig på kunders kontaktaganden. Kontaktagandena besvarades under berättelseåret uttömmande inom leverans- och tillgänglighetstidsfristerna för tjänsterna. Uppföljningen av antalet kundkontaktaganden grundar sig på två veckolånga sampel, på basis av vilka det totala antalet kontaktaganden uppskattades. Antalet kontaktaganden från kunder uppgick år

2015 till ca 42 800. Knappt hälften av kontaktagandena gällde ärenden med anknytning till anställningsförhållanden och knappt en tredjedel gällde arbetsförhållanden. Antalet kundinitierade inspektioner uppgick till ca 1 600. 1 200 av inspektionerna genomfördes på arbetsplatser och 400 utifrån handlingar på ansvarsområdenas byråer. På byråerna kan sådana ärenden handläggas som hör till arbetarskyddsmyndighetens tillsynsområde och vars lagenlighet det är möjligt att verifiera utifrån inlämnade handlingar. Sådana inspektioner kan gälla till exempel anställningsvillkor eller fall av trakasserier.

Under ramavtalsperioden 2012–2015 var målet att på ett kontrollerat sätt öka det totala antalet inspektioner utan att ge avkall på kvaliteten. Inspektionernas totala antal ökade ytterligare jämfört med året innan och uppgick 2015 till cirka 28 700. Även antalet inspektioner genomförda på arbetsplatsen och antalet granskade tillsynsobjekt ökade jämfört med året innan. Den tid som användes för en inspektion på arbetsplatsen sjönk ytterligare jämfört med året innan.

Arbetsplatsinspektionerna under 2012–2015

(myndighetsinitierade och kundinitierade sammanlagt)	2012	2013	2014	2015
Arbetsplatsinspektionernas antal	22 500	22 340	24 145	25 861
Antalet inspekterade tillsynsobjekt	18 700	20 700	21 779	24 074
Tiden använd för en arbetsplatsinspektion i genomsnitt (timmar)	1,6	1,7	1,5	1,4

Kriterier för Rejåla arbetsgivare i telemarketingbranschen

Under den gångna ramavtalsperioden övervakade ansvarsområdena för arbetarskyddet arbetssäkerheten inom telemarketingbranschen. Utgångspunkten för det nationella tillsynsprojektet som fullföljdes under 2013–2014 var de återkommande kontakter som arbetstagare inom telemarketingbranschen tog till arbetarskyddsmyndighetens anställningsjour. Frågorna berörde särskilt oklara löner, betalning av för låg lön och brister i arbetsavtalen samt osakligt bemötande.

Kontakterna till jouten för ansvarsområdena för arbetarskyddet minskade redan under 2014 i jämförelse med tidigare år. I huvudsak hade de arbetsplatser hos vilka uppföljningsinspektioner förrättades rättat till de omständigheter som påtalades i förpliktelseerna.

Inom projektet bedrevs ett intensivt samarbete med arbetstagar- och arbetsgivarförbunden samt med Asiakkuusmarkkinointiliitto ASML, vilket effektiviserade tillsynsprojektet. Under projektets gång gjorde ASML betydande insatser för att utveckla egenkontrollen när det gäller att iakttagandet av arbetslivets spelregler inom telemarketingbranschen. 2015 slog ASML fast kriterier för utmärkelsen Rejäl Arbetsgivare som ASML utövar tillsyn över

bland annat på basis av uppgifter som arbetarskyddsmyndigheten ger.

”Vi hade stor nytta av tillsynsprojektet när vi bestämda kriterierna för rätten att använda märket”, säger ASML:s VD Jari Perko.

”Jag tycker att projektets genomslagskraft ökade radikalt tack vare det täta intressentgruppssamarbetet. Nu blev effekterna av projektet bestående. Jag tror att det här för hela telemarketingbranschen i en bättre riktning och lyfter branschen till en helt ny nivå när det gäller att följa rejåla spelregler i arbetslivet”, säger projektkoordinator Maija Lintula (på bilden) hos ansvarsområdet för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverket i Östra Finland.

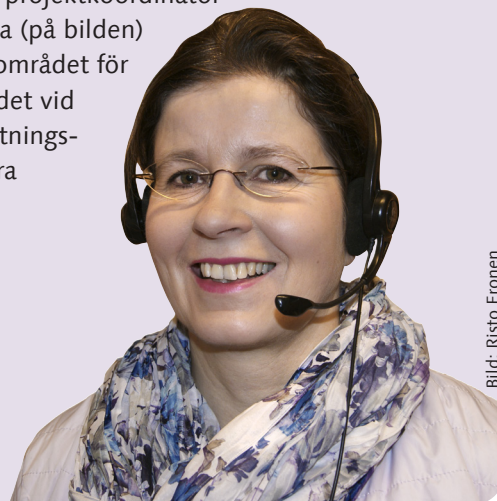

Bild: Risto Eronen

Man försöker också öka tillsynens effektivitet genom kommunikationsmetoder. Med hjälp av kommunikation är det möjligt att nå betydligt fler arbetsplatser än de som nås vid inspektioner. Målet med kommunikationen är att stöda tillsynen för att öka det arbetarskyddsarbete som arbetsplatserna utför på eget initiativ. Under berättelseåret tog man ett steg mot en mera kundorienterad kommunikation i och med att helhetsreformen av arbetarskyddsförvaltningens webbtjänst fullföljdes.

Tillsyn bedrivs som projekt

Tillsyn utövades i form av projekt i enlighet med målen för ramperioden 2012–2015 på både nationell och regional nivå. År 2015 övervakades kommunsektorn, handeln, transportbranschen och på kemikaliesidan metallbearbetnings-

vätskor i form av nationella projekt. Dessutom utövades nationell tillsyn med gemensamma teman inom byggnadsbranschen och marknadskontrollen. På regional nivå organiserades projekten enligt resultatmålen teman. Planeringen och genomförandet av tillsynsprojekt tillsammans med de övriga ansvarsområdena har förenhetligt förfaranden och tolkningar inom tillsynen. Med tanke på projektens framgång är det avgörande att de som deltar i projektet förbinder sig att följa gemensamt överenskomna förfaranden.

Man har strävat efter att öka tillsynens genomslagskraft genom planmässig kommunikation och intressentgrupp- arbete. Alla ansvarsområden för arbetarskyddet tar fram och fullföljer kommunikationsplaner. Såväl i de nationella som i de regionala tillsynsprojekten planerades kommunikationen och samarbetet med intressentgrupperna för att stöda projektmålen.

Behörighetsutövande

Arbetskyddsmyndigheterna övervakar att arbetskyddsförfattningarna iakttas. De viktigaste lagarna som gäller arbetskyddet är arbetskyddslagen, arbetsavtalslagen, arbetstidslagen, lagen om företagshälsovård samt lagen om tillsynen över arbetskyddet och om arbetskyddssamarbete på arbetsplatsen. Sammantaget övervakar arbetskyddsmyndigheten iakttagandet av över hundra författningar.

Tillsynens medel varierar från motivering och rådgivning till användning av tvångsmedel. Arbetskyddsinspektörerna kan ge skriftliga anvisningar om alla förhållanden som tillhör arbetskyddsmyndighetens tillsynsuppgifter. En uppmaning och ett eventuellt förpliktande beslut som följer på uppmaningen kan emellertid ges endast i vissa fall som bestäms i lagen. År 2015 gav arbetskyddsinspektörerna ca 56 200 skriftliga anvisningar till de inspekterade arbetsplatserna. Dessutom gav arbetskyddsinspektörerna 8 300 uppmaningar under berättelseåret. Både antalet anvisningar och antalet uppmaningar steg jämfört med 2014.

Arbetskyddsmyndigheten kan ålägga arbetsgivaren eller andra parter i ärendet att undanröja det tillstånd som strider mot bestämmelserna. Då meddelas arbetsplatsen ett förpliktande beslut och det bestäms en tidsfrist inom vilken beslutet ska verkställas. Under berättelseåret fattades cirka 230 sådana beslut.

Arbetskyddsmyndigheten kan också fatta ett beslut som säger att myndigheten förbjuder användningen av en maskin, arbetsredskap eller annan teknisk anordning eller arbetsmetod, eller förbjuder att arbetet fortsätter om detta medför fara för arbetstagarnas liv eller risk för förlorad hälsa. Då är det fråga om ett användningsförbud. Under berättelseåret utfärdades 35 användningsförbud.

I tillsynen över beställansvarslagen fattades beslut om påförande av försummelseavgift i 177 fall.

Arbetskyddsmyndigheterna lämnade 2015 sammanlagt 367 anmälningar till polisen för förundersökning. Antalet utlåtanden till polisen och åklagarmyndigheterna uppgick under berättelseåret till 480.

Av utlåtandena gällde 400 arbetskyddsbrott eller arbetskyddsförseelser.

Kommunerna motiverade att utveckla arbets säkerheten

Inom projektet Tryggt, sunt och lönsamt kommunarbete 2015, som inleddes 2012, genomfördes sammanlagt ca 7 000 inspektioner på kommunala arbetsplatser. En allmän observation är att största delen av kommunerna var motiverade att utveckla säkerhetsledarskapet och förbättra hanteringen av arbets säkerheten och arbetsförhållandena, även om beredskapen hos kommunerna varierade. I samband med tillsynsprojektet gjordes en undersökning för utvärdering av projektets genomslagskraft. Förfrågningarna i undersökningen riktades till kommunernas och kommunsammanslutningarnas branschledning, chefer, arbetskyddschefer, arbetskyddsfullmäktige och inspektörerna inom projektet.

Undersökningen visar att arbetskyddstillsynen har genomförts väl och är genomslagskraftig. Utgående från undersökningen har förhållandena förbättrats till följd av projektet på ett flertal arbetsplatser. Resultaten visar att tillsynen har ökat kunskapen om arbets säkerhetsledning på arbetsplatserna och förstärkt arbetet som utförs på arbetsplatserna för att utveckla den egna arbetskyddsverksamheten.

Arbetskyddsinspektörerna meddelade arbetsplatserna anvisningar till exempel om brister i bedömningen av riskerna i arbetet, företagshälsovårdens arbetsplatsutredning, hanteringen av hot om våld och den psykosociala belastningen samt inomhusluftens kvalitet på arbetsplatsen. De förpliktelser, anvisningar och uppmaningar som arbetskyddsmyndigheten ger bidrar effektivt till att bristerna i fråga om arbetskyddet rättas till på arbetsplatserna. Nästan alla som besvarade förfrågan om genomslagskraften bedömde att bristen inte hade rättats till utan anvisning eller uppmaning.

På arbetsplatserna upplevde man också att man hade fått positiv respons för förhållandena som var i ordning. Av undersökningen framgick att arbetskyddsinspektörernas kommunikation och dialog i samband med tillsynen spelar en viktig roll när det gäller tillsynens genomslagskraft.

Verksamhet som stöder tillsynen

Den riksomfattande verksamhet som stöder arbetarskyddstillsynen var fram till utgången av berättelseåret centraliserad i stödtjänstenheten som verkade i samband med ansvarsområdet för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Arbetarskyddets stödfunktioner omfattar ansvarsområdenas gemensamma informationssystem, utbildning och kommunikation. Dessa leddes fram till utgången av 2015 av riksomfattande koordineringsgrupper. Alla ansvarsområden för arbetarskyddet samt social- och hälsovårdsministeriet var representerade i koordineringsgrupperna.

Under berättelseåret förbereddes en organisationsreform som gick ut på att stödfunktionerna för arbetarskyddet från och med 1.1.2016 fördelades på tre ansvarsområden för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken: kommunikationen på Norra Finland, utbildningen på Östra Finland och informationssystemen på Västra och Inre Finland.

Utbildning

Under berättelseåret fortsatte man att utveckla kompetensen som ett samarbete mellan de olika ansvarsområdena för arbetarskyddet. Arbetarskyddsförvaltningens utbildningssystem består av tre helheter: baskunskaper inom tillsyn, fördjupade kunskaper samt aktuella och uppdaterande kunskaper.

Alla nya inspektörer samt vid behov jurister och chefer genomgår en grundutbildning som tar cirka ett halvt år. Avläggandet av grundutbildningen för inspektörer säkerställer grundläggande kunskaper inom tillsyn och ger beredskap att arbeta som inspektör. Under berättelseåret genomfördes en grundutbildning avsedd för inspektörer.

Fördjupade utbildningar gavs inom trakasserier, osakligt bemötande och likabehandling och diskriminering, utredning av arbetsolycksfall och marknadskontroll av maskiner. Dessutom ordnades aktualiserande och uppdaterande utbildningar bland annat om särskilda frågor i tillsynen över anställningar, hanteringen av kemikalierisker samt påföljdsprövning och användningen av tvångsmedel. Sammanlagt ordnades 27 utbildningar. Dessutom planerades fyra modulutbildningar som ska genomföras hos ansvarsområdena och det ordnades 18 utbildningar om användningen av informationssystemet Vera.

Undervisningsmetoderna utvecklades ytterligare för att bli mångsidigare. Inspektörernas grundutbildning har utvecklats utgående från responsen som lämnats. I utbildningen utökades den video- och webbaserade andelen. Som stöd för ordnande av videoutbildningar har det tagits fram handledningar både för utbildare och producenter av utbildningsmaterial och det har getts ut en handledning för planering av webbaserad utbildning. I utvecklingsarbetet har man bekantat sig med webbutbildningarna hos andra organisationer inom den offentliga förvaltningen och utrett och förberett ibruktagandet av en webbaserad inlärningsmiljö i samarbete med regionförvaltningsverket.

Tyosuojelu.fi förnyades

Arbetarskyddsförvaltningens webbtjänst Tyosuojelu.fi förnyades under berättelseåret. Tjänsten publicerades den 1.10.2015 på den redan bekanta adressen www.tyosuojelu.fi. I reformen fick Tyosuojelu.fi en ny layout, innehållsstruktur och nya innehåll.

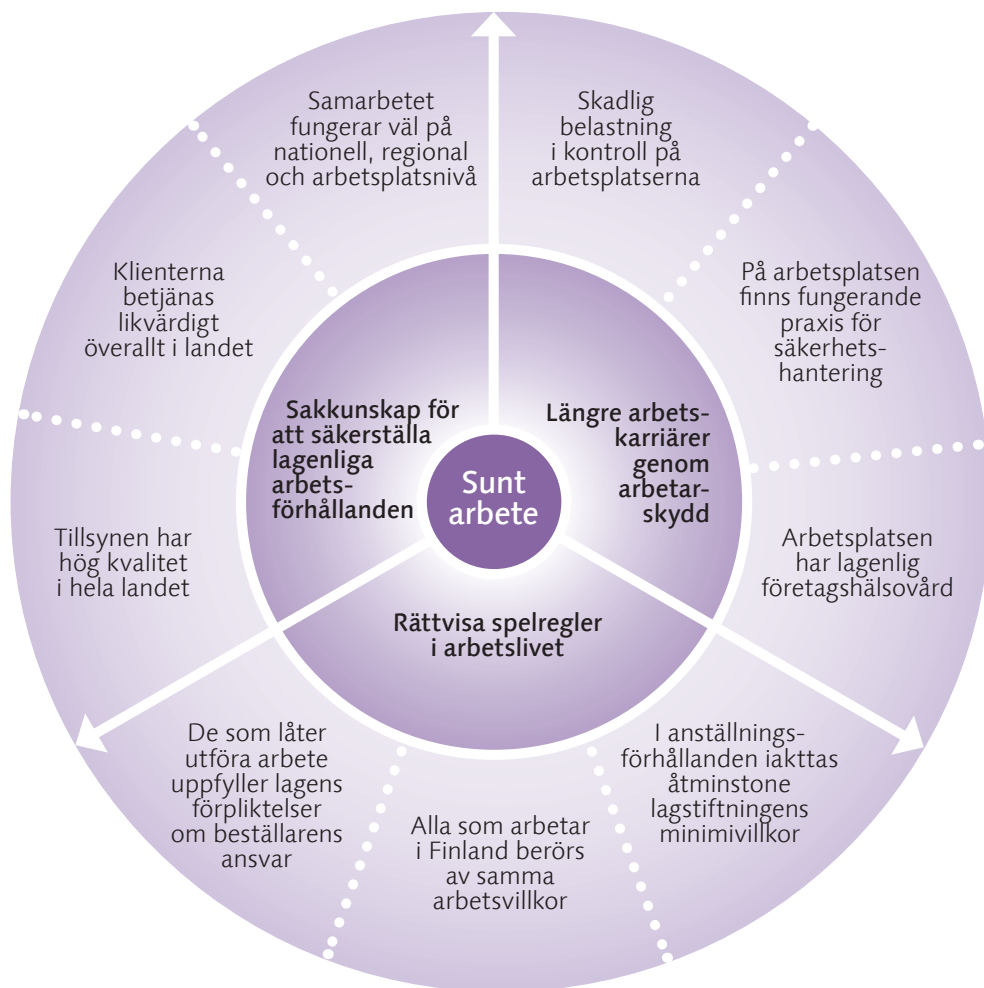
Den förnyade webbtjänstens innehåll är fördelat på sju serviceområden: Anställningar, Arbetsförhållanden, Arbetshälsa och arbetsolycksfall, Arbetarskyddet på arbetsplatsen, Grå ekonomi, Marknadskontroll och Om oss. Texterna har utarbetats på nytt ur ett läsarvänligt perspektiv.

Det är enklare att använda den nya webbplatsen i olika terminaler, också i smarttelefoner och pekplat-

tor. I den visuella utformningen och gränssnittsplaneringen har nivå AA i riktlinjerna för tillgängligt webbinnehåll WCAG 2.0 tjänat som utgångspunkt.

Tyosuojelu.fi betjänar användarna också på svenska och engelska. Hela innehållet finns på svenska medan de viktigaste ämnesinnehållen har publicerats på engelska.

Reformen av webbtjänsten genomfördes som en del av ett för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde gemensamt projekt i vilket arbetarskyddsförvaltningen, Valvira, Strålsäkerhetscentralen och Fimea i samarbete med ministeriet skapade en gemensam teknisk plattform för sina webbplatser. Liferay-plattformen levererades av Arcusys Oy.

Kommunikation

Under berättelseåret avslutades helhetsreformen av arbetarskyddsförvaltningens webbtjänst Tyosuojelu.fi. Den nya webbplatsen lanserades den 1.10.2015. Webbtjänstens innehåll och struktur förnyades med beaktande av användarnas behov.

I samband med att den nya webbtjänsten publicerades öppnade arbetarskyddsförvaltningen också kanaler på de sociala medierna Facebook och Twitter. Via dem sprids aktuell information, till exempel arbetarskyddsförvaltningens meddelanden och webbnyheter.

Ts-nyt, en tidskrift för personalen och intressentgrupperna, utkom fyra gånger år 2015. Tidskriftens teman var myndighetssamarbete, utövande av befogenheter, kemikalietillsyn och den nya ramavalsperioden samt reformen av webbtjänsten Tyosuojelu.fi.

Information om arbetarskyddet distribueras också med hjälp av guider och broschyrer avsedda för arbetsplatserna och via Arbetarskyddsutställningen. Guider och broschyrer finns tillgängliga i pdf-format i publikationsförsäljningens webbshop, en del av dem kan också beställas som tryckalster. De som besöker Arbetarskyddsutställningen får information och handledning och får själva prova till exempel på olika hjälpmedel och skyddsutrustningar. Under berättelseåret besöktes Arbetarskyddsutställningen av 192 grupper. Arbetarskyddsutställningen medverkade också på ett flertal mässevenemang runt om i landet.

Informationssystem

Under berättelseåret de viktigaste uppgifterna i anknytning till informationssystemen var samordningen av informationssystemens utveckling och underhåll, systemuppdateringar, användarstöd i problemsituationer, avtalshantering samt kommunikation med systemleverantörerna.

Informationssystem

Utvecklingen av datasystemet Vera fortsatte. Underhållsorganisationen för informationssystem etablerade sig under 2015. Viktiga utvecklingsobjekt var bland annat förbättrad användbarhet och utveckling av rapporteringen.

Ett nytt system avsett att stöda arbetarskyddstillsynen som togs i bruk 2015 var applikationen för tillsynen över kör- och vilotider. Samtidigt utvecklades också registret för tillstånd för asbestsanering som lagen förutsätter. Projektet för att förnya arbetarskyddets dokumenthantering så att de stöder den kommande elektroniska ärendehantering, som inleddes 2014 fortgick i enlighet med planerna under 2015. Projektet fortsätter 2016.

Lagberedning

Delegationen för beredning av arbetarskyddsbestämmelser bereder både nationell lagstiftning och EU-lagstiftning i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna.

Lagen om vissa krav på asbestsanering (684/2015) stadfästes i maj 2015 och trädde i kraft i början av 2016. I lagen ingår bestämmelser om tillstånd för asbestsanering, behörighet som asbestsanerare ska ha och inrättande av register över personer som har befogenhet att utföra asbestsanering.

Statsrådets förordning om säkerheten vid asbestsanering (798/2015), som bereddes samtidigt som lagen, omfattar närmare bestämmelser om arbetarskyddskraven i anknytning till asbestsanering. Syftet med förordningen är att förbättra arbetssäkerheten genom att förtydliga förfarandena och kraven i anslutning till planeringen, metoderna, arbetsredskapen och användningen av personlig skyddsutrustning i samband med asbestsanering. Förordningen implementerar direktiv 2009/148/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet och trädde i kraft samtidigt som lagen i början av 2016.

Under berättelseåret lämnades i december regeringens proposition om en ny lag för laddare (RP 134/2015) till riksdagen. Samtidigt bereddes statsrådets förordning om laddares kompetensbrev och ändringarna i statsrådets förordning om säkerheten vid sprängnings- och brytningsarbeten. Dessa läggs fram efter att lagen om laddare har stadfäst. I lagstiftningsarbetet granskades också behovet av att förnya laddarutbildningen och det konstaterades att det aktuella utbildningssystemet måste utvecklas. Utkastet till ny promemoria om utbildningen för laddare som nämnden för laddarutbildningen under social- och hälsovårdsministeriet har berett blev färdigt hösten 2015. Avsikten är att de förnyade anvisningarna om utbildning ska tas i bruk samtidigt som lagstiftningsändringarna träder i kraft.

På grund av CLP-förordningen i anslutning till förpackning och märkning av kemikalier bereddes tekniska ändringar av författningarna om vissa faktorer (cancer, kemiska agens på arbetsplatsen) för genomförandet av direktiv 2014/27/EU. Ändringarna sattes i kraft genom förordningar under berättelseåret. Av samma skäl förnyades statsrådets förordning om varselmärkning och signaler på arbetsplatser samt om minimikraven på dem (687/2015) och statsrådets förordning om agens och andra faktorer i arbetet som medför risker för den reproduktiva hälsan och om avvärjande av risker (603/2015).

Beredningen på trepartsbasis om biologiska agens fort-

sattes för förnyandet av statsrådets beslut om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbetet (1155/1993). Avsikten är att den nya författningen också ska omfatta bestämmelserna i statsrådets förordning 317/2013 om förebyggande av olyckor på grund av vassa instrument inom hälso- och sjukvården.

I fråga om fysikaliska agens på arbetsplatsen fortsatte beredningen på trepartsbasis om den nationella implementeringen av direktivet om elektromagnetiska fält (2013/35/EU).

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om fartygspersonalens mathållning ombord på fartyg (1130/2015) trädde i kraft den 1.10.2015. Genom den ändrades bestämmelsen om tillämpningsområdet för den tidigare motsvarande förordningen så att det är möjligt att avvika från bestämmelsen om måltider som ska serveras fartygspersonalen när det gäller fartyg i inrikestrafik. Dessutom ändrades bestämmelsen om uppgifter som ska antecknas i matdagboken så att vissa uppgifter inte längre behöver antecknas i matdagboken, om uppgifterna är tillgängliga i ett annat dokument.

För att minska den gråa ekonomins spelrum bereddes en regeringsproposition om undanröjandet av hinder i informationsutbytet mellan myndigheter. Den fortsatta beredningen förflyttades till 2016, eftersom man i anslutning till beredningen separat måste utreda behandlingen av personuppgifter inom arbetarskyddsförvaltningen. Syftet med lagberedningen är att man i och med utvidgning av rätten att få information för arbetarskyddsmyndigheten gör fullgörandeutredningar producerade av enheten för utredning av grå ekonomi som stöd för arbetarskyddstillsynen.

Utöver beredningen av de ovan nämnda författningarna deltog arbetarskyddsförvaltningen under berättelseåret i beredningen på trepartsbasis av övrig arbetarskyddslagstiftning. I bilaga 2 ingår en förteckning över författningarna som blev färdiga under berättelseåret.

Nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan

År 2015 utreddes 97 kollektivavtal av nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan, som är verksam i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet. Beslut om allmänt bindande verkan fattades för 23 kollektivavtal. I slutet av året fanns det 165 allmänt bindande kollektivavtal.

De allmänt bindande kollektivavtalen, deras översättningar och nämndens beslut publiceras i Statens författningsdatabank [Finlex](#).

Styrning av tillsynen

Social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning styr verksamheten inom den regionala arbetarskyddsförvaltningen genom resultatstyrning och annan styrning. Styrningen säkerställer att verksamheten och arbetarskyddstillsynen ger önskade resultat och är av jämn kvalitet.

Resultatstyrning

Resultatstyrningen täcker målen och anslagen för verksamheten inom ansvarsområdena för arbetarskyddet samt uppföljning och rapportering av verksamheten. Social- och hälsovårdsministeriet kommer överens med ansvarsområdena om målen för arbetarskyddstillsynen för fyra år i sänder. Målen preciseras årligen med operativa resultatavtal.

År 2015 var det sista året av ramperioden 2012–2015. Tillsynen över prioriteringsområdena som bestäms i ramavtalet, nämligen förlängd tid i arbetet och grå ekonomi, fortsatte enligt planerna.

Under 2015 fullföljdes också planeringen av verksamheten under följande fyraårsperiod, dvs. åren 2016–2019.

Arbetarskyddsavdelningen deltog i beredningen av re-

sultatavtalen för Arbetshälsainstitutet, Strålsäkerhetscentralen och Institutet för hälsa och välfärd samt i beredningen av resultatavtalen för regionförvaltningsverkens ansvarsområden för basservice, rättsskydd och tillstånd. Arbetarskyddsavdelningen samordnar resultatmålen för institutionerna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för att uppnå de effektmål som ställts upp för arbetarskyddsförvaltningen.

Annan styrning

Arbetarskyddsavdelningen ger ansvarsområdena för arbetarskyddet anvisningar för tillsynen. Syftet med anvisningarna är att förenhetliga och förbättra arbetarskyddstillsynens kvalitet samt effektivera användningen av resurserna. Tillsynsanvisningarna gäller inspektörens verksamhet och skyldigheter. Varje anvisning definierar vilka frågor som ska behandlas under en inspektion och vilka skyldigheter inspektören kan ålägga arbetsgivaren. Målet med anvisningarna är att inspektörerna i samband med inspektionerna ger uppmaningar och behandlar arbetarskyddsfrågor på ett enhetligt sätt i hela landet.

Under berättelseåret bereddes en ny tillsynsanvisning

Säkerhetshantering utgångspunkt för den nya ramplanen

Planeringen av fyraårsperioden 2016–2019 inleddes med att en omvärldsanalys av arbetarskyddstillsynen togs fram. I analysen samlades det centrala statistik- och forskningsmaterialet i ämnet och det kompletterades med observationer som gjorts inom arbetarskyddstillsynen samt de viktigaste intressentgruppernas uppfattningar. Utgående från analysen utarbetades en för ansvarsområdena gemensam ramplan i vilken utgångspunkterna för tillsynen under följande fyraårsperiod fastslogs.

I ramplanen för ansvarsområdena för arbetarskyddet bestäms de för arbetarskyddsförvaltningen gemensamma riktlinjerna och målen för fyraårsperioden 2016–2019. Syftet är att stöda arbetsplatsens egen säkerhetsverksamhet och minska antalet olycksfall i arbetet, belastning som beror på arbetet och yrkesjukdomar samt grå ekonomi.

Utgångspunkten för den verksamhet som myndig-

heten tar initiativ till är sakhelheten säkerhetshantering som kommer att gås igenom på alla inspektioner som myndigheten tar initiativet till med undantag av särskilt överenskomna tillsynsåtgärder. I praktiken innebär det att man i samband med inspektionerna går igenom alla grundläggande förhållanden som ska vara i ordning på alla arbetsplatser och som inte är beroende av branschen. Hit hör till exempel riskhantering, arbetarskyddssamarbete och företagshälsovård. Även den psykosociala belastningen har en central roll i ramplanen. I samband med alla inspektioner säkerställs att den psykosociala belastningen har beaktats i riskbedömningen och i företagshälsovårdens arbetsplatsutredning.

I ramplanen framhävs inspektörernas kompetens och målkänsliga tillsynsansats. Inom arbetarskyddsförvaltningen framhävs emellertid fortfarande säkerställande av en enhetlig tillsyn och gemensamma handlingsätt. Nationella projekt utgör en metod.

medan fyra tillsynsanvisningar förnyades. Den nya tillsynsanvisningen behandlar utövande av befogenheter och polisanmälan. Anvisningarna om tillsynen av fysiskt våld och riskerna för våld, utländsk arbetskraft och likabehandling och diskriminering samt den allmänna tillsynsanvisningen förnyades. Tillsynsanvisningarna är i kraft i fem år varefter de förnyas. Alla godkända tillsynsanvisningar finns på finska och svenska i arbetarskyddsförvaltningens webbtjänst Tyosuojelu.fi.

Beredning och utvecklande av arbetarskyddspolitiken

Beredningen av arbetarskyddspolitiken utgår från social- och hälsovårdsministeriets strategi Ett socialt hållbart Finland 2020 samt från policyn för arbetsmiljön och välbefinnande i arbetet till år 2020 som preciserar strategin. Utvecklingen av arbetarskyddspolitiken fullföljdes 2015 med hjälp av program, projekt och andra åtgärder.

Ett nätverkssamarbete för välbefinnande i arbete i enlighet med regeringsprogrammet etablerade sig under 2015. Samarbetet för välbefinnande i arbetet mellan arbetsplatserna i Finland verkar regionalt och riksomfattande med stöd av nätverket för välbefinnande i arbetet på arbetsplatserna. Arbetshälsoinstitutet samordnar verksamheten. I syfte att minska arbetsolycksfallen och den upplevda fysiska och psykiska belastningen fullföljdes dessutom bland annat programmen Arbete och familjeliv och Mielekäs för att främja social- och hälsovårdsbranschens attraktionskraft och databanken Tepsi som är avsedd att sprida god praxis på arbetsplatserna. Under 2015 bereddes även det Moderna olycksfallsprogrammet som bland annat ska främja säkerhetskulturen och föra ut säkerheten som en del av människornas och arbetsplatsernas vardag. Beräkningen över kostnaderna för förlorade arbetsinsatser, som publicerades i slutet av 2014, förstärkte 2015 den samhälleliga debatten om hur frånvaron påverkar arbetets lönsamhet.

Projektet Servicemodellen med ett enda serviceställe i ärenden som gäller arbetshälsa, arbetssäkerhet och anställningar inleddes 2015. Projektet stöder regeringsprogrammets digitalisering av de offentliga tjänsterna. Målet är att skapa en virtuell tjänst på webbtjänsten Foretagsfinland för små företag, egenföretagare och arbetsgivare som anställer sina första arbetstagare. Senare ska servicemodellen utgöra en del av den Nationella servicearkitekturen. Med hjälp av tjänsten ska företag och arbetsplatser bättre än tidigare kunna nå den lagstadgade basnivån för att sedan utvecklas vi-

Bild: Riitta Grönroos

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä och Mikko Kuustonen bollade idéer på avslutningsevenemanget för kampanjen Friska arbetsplatser förebygger stress i november i Finlandiahuset.

dare. I projektet medverkar SHM:s arbetarskyddsavdelning, försäkringsavdelning och avdelningen för välfärd och hälsa, ansvarsområdet för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverket i Södra Finland, arbets- och näringsministeriet, Arbetshälsoinstitutet, Arbetarskyddscentralen och Företagarna i Finland. Den första versionen av modellen planeras vara färdig i december 2016.

I syfte att verkställa de uttalanden i anknytning till fukt- och mögelproblem i byggnader som förutsatts i riskdagens skrivelse fullföljdes flera projekt vars mål bland annat var att genom anvisningar minska problem som beror på fukt- och mögelproblem på arbetsplatser.

Arbetarskyddsavdelningen beredde arbetarskyddspolitiska ställningstaganden för ministern och ministeriet. Avdelningen deltog i beredningen av strategisk forskning som stöder statsrådets beslutsfattande, i beredningen av finansieringsreformen samt i beredningen av innehållet i och genomförandet av de nationella temana i det nya europeiska strukturfondsprogrammet 2014–2020.

I beredningen av och utvecklingen av arbetarskyddspolitiken framhävs framförhållningen mera än tidigare. För att förbättra arbetarskyddets effektivitet måste verksamhetsplaneringen baseras på ett tillräckligt brett kunskapsunderlag. Till detta strävar man genom samarbete med intressegrupperna, systematiskare uppföljning och analys av omvärlden samt koordinering av projekt- och utvecklingsverksamheten. Så hjälper man till att uppnå de gemensamma målen.

Arbetsliv 2025

Arbetslivet befinner sig i förändring och det kommer att ha positiva effekter för arbetarskyddet, men för också med sig utmaningar som arbetarskyddsförvaltningen måste kunna anta. Arbetarskyddsavdelningen publicerade i början av 2015 framtidsöversikten "Arbetsliv 2025. Hur förändringarna i arbetslivet och arbetsmiljön påverkar arbetarskyddet och välbefinnandet i arbete". Översikten Arbetsliv 2025 är en framtidsöversikt upprättad av arbetarskyddsavdelningen där det beskrivs hur arbetet och arbetslivet ser ut år 2025 ur ett arbetarskydds- och arbetshälsoperspektiv och arbetarskyddsförvaltningens åtgärder. Målet är att undvika en oönskad utveckling och nå ett bättre utvecklingsförlopp än förutsett.

Omständigheter som enligt utredningen kommer att påverka arbetslivet och arbetsmiljön märkbart i framtiden är den allt snabbare teknologiska utvecklingen och robotismen samt ICT-utvecklingen liksom de positiva och negativa följder som den här utvecklingen kommer att ha för arbetsförhållandena. I ett

föränderligt arbetsliv krävs det mycket av arbetsgivare och ledarskap. Det är inte lätt att kombinera hanteringen av stora mängder information, människans beroende av teknologin, arbetet i organisationer och nätverk, internationalisering och mångkulturellhet med de traditionella grundläggande chefsuppgifterna. Alla arbetsgivare har inte kunskap eller medel för att beakta behovet av att ständigt utbilda arbetstagarna eller tillmötesgå behoven hos arbetstagare med olika arbetsförmåga. Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare förändras. Gränserna mellan företagarverksamhet, förvärsarbete och frivillig verksamhet kommer oundvikligen att bli otydligare.

Dessa förändringar och utvecklingstrender är i huvudsak positiva trots att de ur flera olika perspektiv kommer att innebära utmaningar för det traditionella arbetarskyddet. Arbetarskyddsförvaltningen ska aktivt medverka för att höja det finländska arbetslivets kvalitet till den europeiska toppen. Arbetarskyddsförvaltningen ska genom sin verksamhet föra det här nya sättet att betrakta arbetet och arbetslivet framåt.

Partiellt arbetsföra med i arbetslivet

Programmet Partiellt arbetsföra med i arbetslivet inleddes 2013 och avslutades i slutet av 2015. Inom programmet har man samarbetat med arbetsplatser, forskare, läroinrättningar, tredje sektorn och statsmakten med målet att förbättra partiellt arbetsföras möjligheter att fortsätta arbeta eller att sysselsättas. Dessutom har man strävat efter att minska fördomarna i anslutning till partiellt arbetsföra. Programmet fokuserade på att förebygga arbetsförmåga och sålunda förlänga tiden i arbetet.

Lösningen som utarbetades inom programmet går ut på att partiellt arbetsföra tilldelas en personlig koordinerare för arbetsförmågan som tillsammans med den partiellt arbetsföra av tillgängliga metoder, förmåner och tjänster skräddarsyr en helhet som motsvarar den partiellt arbetsföras behov. Lösningssmodellen testades på 12 arbetsplatser i Seinäjoki, Tammerfors och Helsingfors. Det utsågs koordinerare för arbetsförmågan för programmets pilotarbetsplatser och dessa fick ta del av utbildning.

Förutom pilotprojektet ingick i programmet ett omfattande forskningsprojekt inom vilket man utredde genomslagskraften hos de framtagna lösningarna och hur de fungerade. Forskningen bestod av såväl kvalitativa case-fallstudier och kvantitativ forskning. De ekonomiska effekterna utvärderades ur kundens, organisationens och samhällets perspektiv. Inom ramen för programmet påbörjades även utformningen av en webbtjänst som omfattar en för alla öppen elektronisk databank. I databanken samlas aktuell information om alla tjänster och förmåner för partiellt arbetsföra.

Vägar in i arbetslivet för partiellt arbetsföra, som är ett av Sipiläs regerings spetsprogram, är en fortsättning på den verksamhet som inleddes med programmet Partiellt arbetsföra med i arbetslivet. Bland annat webbtjänsten kommer att färdigställas under spetsprojektet gång.

Programmet Partiellt arbetsföra i arbetslivet finns på Internet: www.stm.fi/osatyokykyiset.

Arbetarskydds- förvaltningens resurser

Ar 2015 hade ansvarsområdena för arbetarskyddet 454 och arbetarskyddsavdelningen 57 årsverken till sitt förfogande. Ca 90 procent av verksamhetsanslagen består av personalens löner. Antalet årsverken omfattar också de inspektörsresurser som rekryterades med regeringens tilläggsanslag för bekämpningen av den grå ekonomin. Till övriga delar har arbetarskyddsförvaltningens resurser varit utsatta för samma effektivitetstryck som inom statsförvaltningen i allmänhet.

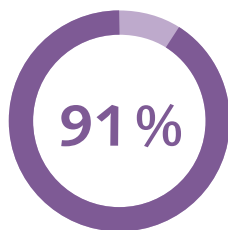
Personalens kompetens utvecklats systematiskt och planmässigt. I samband med nyrekryteringar kontrolleras kompetensbehoven och vid behov modifieras tjänsternas uppgiftsbeskrivningar. Även personalens utbildningsnivå har ökat

stadigt i takt med nyrekryteringarna. Inom ansvarsområdena för arbetarskyddet fördjupades personalkompetensen särskilt i tillsynens centrala prioriteter. Det största strategiska målet för utbildningen är att tillsynspraxisen ska förenhetligas och att arbetarskyddstillsynen ska ha en jämn kvalitet.

Både inom social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverken genomförs varje år en enkät om arbetstillfredsställelse. Med hjälp av enkäten följer man upp utvecklingen av personalens arbetstillfredsställelse och identifierar områden som behöver utvecklas. På basis av enkäten väljs konkreta utvecklingsåtgärder, vars genomförande följs upp. Dessutom följer man utvecklingen av ledarskapskulturen med hjälp av ledarskapsenkäter.

Arbetarskyddsavdelningen

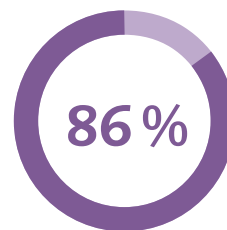
Lönekostnadernas andel
av verksamhetsanslagen 2015

Verksamhetsanslagen
sammanlagt 4,1 miljoner €

Ansvarsområdena för arbetarskyddet

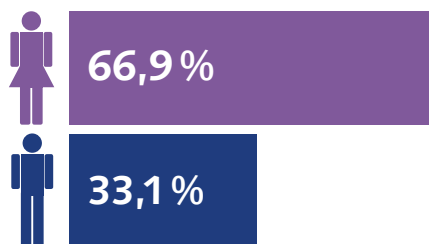
Lönekostnadernas andel
av verksamhetsanslagen 2015

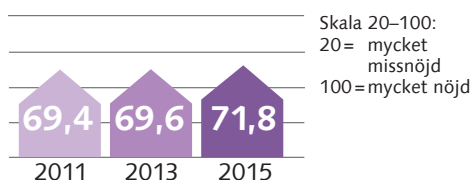
Verksamhetsanslagen
sammanlagt 28,1 miljoner €

Arbetarskyddsavdelningen (57 årsverken)

Könsfördelning

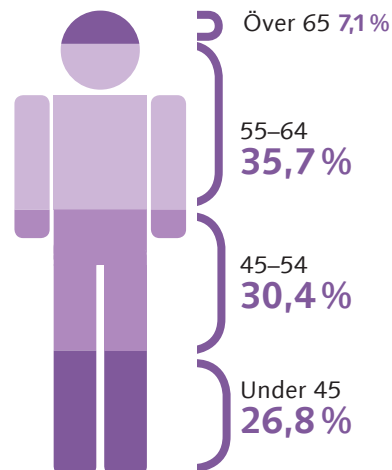
Tillfredsställelse i arbetet

Sjukfrånvaro per arbetsdag/årsverke

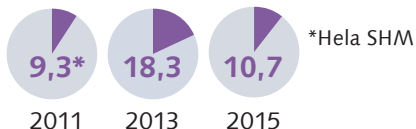
Åldersfördelning (år)

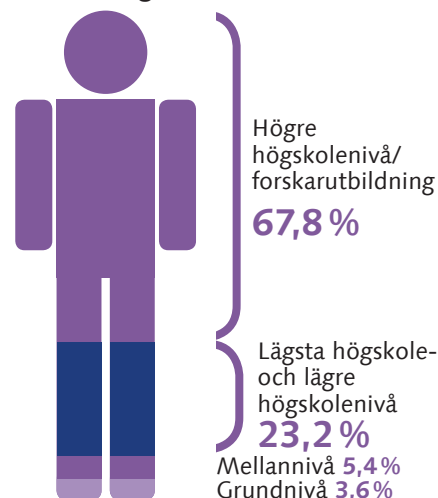
Genomsnittliga ålder

Personalomsättning %

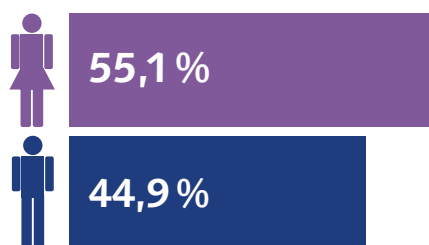

Utbildning

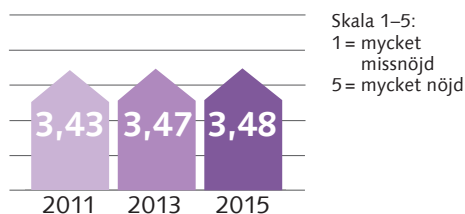

Ansvarsområdena för arbetarskyddet (454 årsverken)

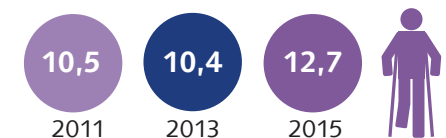
Könsfördelning

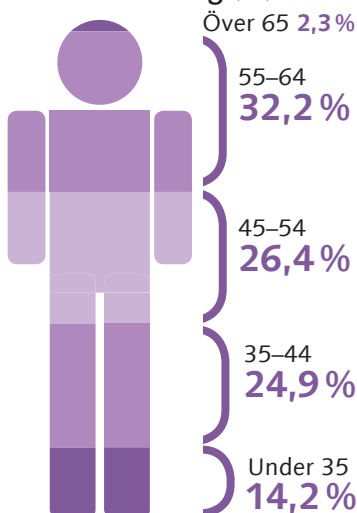
Tillfredsställelse i arbetet

Sjukfrånvaro per arbetsdag/årsverke

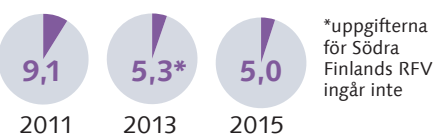
Åldersfördelning (år)

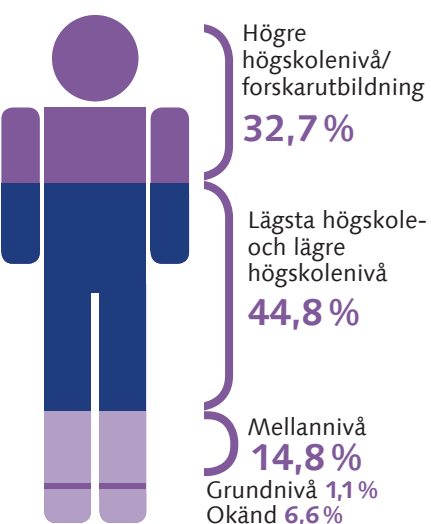
Genomsnittliga ålder

Personalomsättning %

Utbildning

Samarbete och nätverksbildning

Det nationella samarbetet

Arbetskyddsverksamheten baserar sig på mångsidigt samarbete. Olika aktörer inom arbetskyddsområdet stöder uppnåendet av arbetskyddsmålen genom sin verksamhet. Arbetskyddsförvaltningen verkar i nära samarbete med **arbetsmarknadsorganisationerna och övriga centrala intressentgrupper** t.ex. när tillsynsfokus planeras, lagstiftning bereds och information om verksamheten ges ut. Samarbete bedrevs på nationell och regional nivå bland annat i olika arbetsgrupper och projekt.

Samarbetet med andra tillsynsmyndigheter fortsatte såsom tidigare. I anslutning till bekämpningen av grå ekonomi och tillsynen över utländsk arbetskraft har ansvarsområdena för arbetskyddet ett nära samarbete med **gränsbevakningsväsendet, polisen och skatteförvaltningen**. Inom tillsynen över radonhalter på arbetsplatserna samarbetar man med **Strålsäkerhetscentralen** och inom tillsynen över företagshälsovården samarbetar man med **regionförvaltningsverkens ansvarsområden för basservice, rättsskydd och tillstånd**. Samarbetet består bland annat av gemensamma inspektioner, förmedling av uppgifter om brister som upptäckts på andra myndigheters verksamhetsområden och förbättrad användning av olika gemensamma myndighetsregister.

Ansvarsområdena för arbetskyddet samarbetade med **kommunala myndigheter** närmast i form av informationsutbyte bland annat i fråga om brandsäkerhet, kemikalietillsyn, tillsyn över tobakslagen och byggnadstillsyn.

Under berättelseåret gav **Arbetshälsoinstitutet** i enlighet med resultatavtalet sakkunnighjälp åt arbetskyddsförvaltningen för beredningen av lagstiftning, publikations- och utbildningsverksamheten samt åt flera arbetsgrupper på nationell och EU-nivå. Ytterligare genomförde Arbetshälsoinstitutet de operativa uppgifterna för Forumet för välbefinnande i arbetet och för Nätverket för ledarskapsutveckling, Mielekäs-programmet samt programmet Arbets- och familjeliv som alla fullföljs under social- och hälsovårdsministeriets ledning.

Det internationella samarbetet

Arbetskyddsförvaltningen samarbetar på internationell nivå genom att delta i olika arbetsgrupper och genom att byta erfarenheter inom olika forum. Studiebesök mellan Finlands och de andra ländernas representanter för arbetskyddsförvaltningen är också en del av samarbetet.

Arbetskyddsmyndigheten och polisen samarbetar i övervakning av vilo- och körtider. Överinspektör Reima Ala-Salmi och äldre konstapel Tomi Ojala analyserar digitala färdskrivaruppgifter.

Bild: RFV i Västra och Inre Finland/Arbetskydd

Direktören för ansvarsområdet för arbetskyddet vid regionförvaltningsverket i Södra Finland Kaarina Myyri-Partanen hade besök av estniska arbetskyddsinspektörer i maj 2015.

Bild: Piretta Pietilä

Under berättelseåret bekantade sig den ryska arbetarskyddsförvaltningens ledning med den finländska myndighetsverksamhetens goda exempel bland annat när det gäller bekämpningen av grå ekonomi i en workshop som arbetarskyddsavdelningen ordnade. Även experter på arbetshälsa och arbets säkerhet från Namibia bekantade sig med finländsk praxis och finländska handlingsmodeller för att utveckla sina egna nationella ledningssystem för arbetsmiljörisker och få handlingsmodeller för sin forskning i välbefinnande i arbetet.

Det europeiska samarbetet

Under berättelseåret deltog tjänstemän från social- och hälsovårdsministeriet arbetsgrupper underställda Europeiska Kommissionen och andra europeiska arbetsgrupper.

ACSH (Advisory Committee on Safety and Health at Work) är en rådgivande kommitté för arbetsmiljöfrågor som verkar i samband med Europeiska kommissionen behandlar på trepartsbasis frågor om arbetshälsa och arbets säkerhet. Underställda kommittén verkar arbetsgrupper på trepartsbasis som tjänstemän från arbetarskyddsförvaltningen deltog i. I arbetarskyddsdirektivets utvärderingsrapport som publicerades under berättelseåret konstaterades att ramdirektivet för arbetarskyddet till väsentliga delar fungerar väl, men att det är skäl att uppdatera vissa föråldrade direktiv. Under både Lettlands och Luxemburgs ordförandeskap antogs resolutioner som bekräftar rapportens slutresultat. I resolutionerna fastställs att nya initiativ för förbättringen av arbetsförhållandena behövs, särskilt när det gäller farliga kemikalier, sjukdomar i rörelseorganen och psykosociala problem.

Kommittén för ledande arbetarskyddsinspektörer SLIC (Senior Labour Inspectors' Committee) är arbetarskyddsmyndigheternas samarbetsorgan i samband med Europeiska kommissionen. Kommittén sammanträdde 2015 i Riga i Lettland och i Luxemburg. I arbetsgrupperna underställda kommittén deltog tjänstemän från arbetarskyddsavdelningen i samarbetet i tillsynsarbetsgruppen (Enforcement), i MACHEx-arbetsgruppen för maskiner och personlig skyddsutrustning och i CHEMEX-arbetsgruppen för kemikalier.

Via EU:s nätverk för utbyte av arbetsmiljöinformation (SLIC-KSS Knowledge sharing site) kan arbetarskyddsmyndigheterna ställa varandra frågor och varna varandra för arbetsmiljöfaror som de har upptäckt. Sammanlagt 32 frågor ställdes genom nätverket. Frågorna gällde arbetarskyddstillsynens olika aspekter.

När arbetslivet internationaliseras och myndigheterna

När arbetslivet internationaliseras och myndigheterna måste utreda olika situationer i utländska företag anlitar man allt oftare informationsutbytet mellan EU-ländernas myndigheter för att få nödvändiga uppgifter.

måste utreda olika situationer i utländska företag anlitar man allt oftare informationsutbytet mellan EU-ländernas myndigheter för att få nödvändiga uppgifter.

Tjänstemän från arbetarskyddsavdelningen deltog även i andra europeiska arbetsgrupper såsom arbetsgrupperna för maskiner och personlig skyddsutrustning, sakkunnigkommittén för ärenden som gäller utstationerade arbetstagare samt i ADCO-arbetsgrupper för administrativt samarbete gällande maskiner och personlig skyddsutrustning.

År 2015 behandlade Europeiska parlamentet för sin del kommissionens förslag till förordningar om personlig skyddsutrustning och linbanor. Europeiska kommissionen, parlamentet och rådet nådde samförstånd om innehållet i dessa. När förordningarna blir klara kommer de att ersätta de nuvarande direktiven gällande skyddsutrustning och linbanor. Inga betydande ändringar kommer att göras i de tekniska kraven för båda produktgrupperna, men de ekonomiska aktörernas och marknadskontrollens krav har preciserats liksom avsnitten som gäller de nämnda institutionerna.

Europeiska arbetsmiljöbyråns (EU-OSHA) strategi genomfördes på den nationella nivån under koordinering av arbetarskyddsdelegationens Bilbao-sektion. I Finland är arbetarskyddsavdelningen den nationella samordningspunkten, Focal Point, för Europeiska arbetsmiljöbyråns. Arbetarskyddsavdelningen har bedrivit ett aktivt samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna och andra samarbetsparter. Genom kampanjen Friska arbetsplatser förebygger stress, som omfattade hela Europa, förmedlades information om hur man minskar hälsoskadlig psykosocial belastning. Dessutom deltog Finland i Europeiska arbetsmiljöbyråns pilotprojekt för att kartlägga hur den åldrande arbetsföra befolkningens arbetshälsa och arbets säkerhet har beaktats i EU-ländernas arbetsmiljöstrategier och -program.

Under berättelseåret deltog man även i Europeiska socialbyråns nätverksprojekt Career & Age, där man granskade god praxis som underlättar hanteringen av arbetskarriärerna i olika länder.

Direktörerna för arbetarskyddsförvaltningarna i de nordiska länderna träffades sommaren 2015 i Vanda och diskuterade bland annat riskbaserad tillsyn och ett intensivare nordiskt samarbete.

Bild: Riitta Grönroos

Det nordiska samarbetet

Social- och hälsovårdsministeriet har sina representanter i Nordiska ämbetsmannakommittén för arbetslivet och i Nordiska arbetsmiljöutskottet, som är bestående samarbetsorgan inom arbetsmiljösektorn under Nordiska Ministerrådet. Ministeriet har också en representant i Nordiska kemikaliegruppen inom miljösektorn. Bättre arbetsmiljöer och välbefinnande i arbetet främjades huvudsakligen genom projektverksamhet.

Nordiska ministerrådet har låtit genomföra utvärderingar av olika sektorer och en utvärdering av arbetslivet inleddes under berättelseåret. Poul Nielson från Danmark som ska utföra utvärderingen besökte social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Arbetshälsoinstitutet och utbildningsinstitutet NIVA som finansieras av Nordiska ministerrådet.

Mellan de nordiska arbetarskyddsmyndigheterna är det direkta samarbetet livligt. Direktörerna för de nordiska arbetarskyddsförvaltningarna samlas årligen för att diskutera aktuella frågor. År 2015 samlades direktörerna i Vanda och

Reykjavik. Dessutom sammanträder olika expertgrupper vid behov. Det nordiska samarbetet i EU-frågor har intensiverats både när det gäller aktuella frågor och strategiska möten. De nordiska marknadskontrollmyndigheterna ordnade en maskinsamarbetskonferens på Island och två konferenser om personlig skyddsutrustning i Norge.

Arbetarskyddsavdelningen stod också till tjänst med sakkunskap när den nya svenska policyn för arbetsmiljöforskning utarbetades ([Svensk arbetsmiljöforskning 2017-2027, Arbetsmiljöverket, Rapport 2015:18](#)).

Finland var ordförande och internationell sakkunnig i arbetarskyddsgruppen i **Den nordliga dimensionens partnerskap (Northern Dimension on Public Health and Social Wellbeing NDPHS)**. NDPHS utvecklade en ny helhetsstrategi och förnyade som en följd av detta sin expertstruktur.

NDPHS:s arbetsgrupp för arbetarskyddet har tagit fram en rapport om den bristfälliga rapporteringen av olycksfall för olycksfallstatistiken i medlemsländerna. Rapporten har på begäran lämnats till EU:s kommission, EUROSTAT och ETUI. Rapporten kommer att presenteras på EUROSTAT:s konferens våren 2016.

Arbetskyddsförvaltningens verksamhet i siffror

	2012	2013	2014	2015
Arbetsplatsinspektionernas antal		25 594	26 644	28 655
Arbetsplatsinspektionerna (inspektören besökte arbetsplatsen)				
Arbetsplatsinspektionernas antal	22 517	22 340	24 145	25 861
Antalet inspekterade tillsynsobjekt	18 700	20 741	21 779	24 074
Tiden som användes för en inspektion på arbetsplatsen, timmar i genomsnitt	1,6	1,7	1,5	1,4
Skriftliga anvisningar och uppmaningar				
Skriftliga anvisningar	42 450	49 667	55 232	56 207
Uppmaningar	6 420	8 223	7 949	8 342
Tvångsmedel				
Användningsförbud fastställda inom ansvarsområdet	42	46	50	35
Användningsförbud icke-fastställda inom ansvarsområdet	2	16	17	3
Förpliktande beslut	210	252	229	234
Antal beslut om försummelseavgift i samband med beställansvar	87	198	187	177
Anmälningar och utlåtanden				
Begäran om undersökning till polisen	425	513	405	367
Utlåtanden till polisen/åklagaren	855	797	542	480
Efterfrågan på tjänster				
Kontakttaganden från kunder/totalvolymen av efterfrågan på tjänster	60 200	61 947	40 822	42 791
• anställningsfrågor	30 900	32 732	20 519	19 506
• arbetsmiljöfrågor	23 200	24 851	12 189	13 265
• efterfrågan på andra tjänster	6 100	5 103	2 548	3 042
Inspektioner på begäran/antalet inspektioner	1 955	2 854	1 819	1 601
Antal kundinitierade utbildningskurser	222	178	114	140
Undersökning av arbetsolycksfall och yrkessjukdomar				
Undersökta arbetsolycksfall	740	979	1 210	936
Undersökta yrkessjukdomar	75	50	36	42
Tillståndsförvaltning inom ansvarsområden				
Asbestbemyndiganden	21	35	21	20
Laddartillstånd	649	561	542	443
Undantagstillstånd för arbetstid	369	418	179	205
Personal (årsverken)				
Arbetskyddsavdelningen	66	62	60	57
Ansvarsområdena	421	451	449	454
Ekonomi				
Arbetskyddsavdelningens verksamhetsutgifter (1 000 €)	4 548	4 485	4 421	4 131
• löner och arvoden	4 135	3 989	4 001	3 770
• konsumtionsutgifter, resor	412	496	420	361
Ansvarsområdenas verksamhetsutgifter (1 000 €)	26 157	27 987	28 548	28 169
• löner och arvoden	22 363	25 049	25 602	24 318
• konsumtionsutgifter, resor	3 257	2 938	2 946	3 851

Författningar som blev färdiga 2015

<p>210 Lag om ändring av 13 § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskydds-samarbete på arbetsplatsen
<i>Utfärdad 6.3.2015</i></p> <p>345 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om ändring av 2 § i social- och hälsovårdsministeriets förordning om verksamhets-områdena för vissa regionförvaltningsverks ansvarsområde för arbetarskyddet
<i>Utfärdad 27.3.2015</i></p> <p>358 Lag om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor
<i>Utfärdad 10.4.2015</i></p> <p>459 Lag om olycksfall i arbetet och om yrkes-sjukdomar
<i>Utfärdad 24.4.2015</i></p> <p>482 Lag om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskydds-samarbete på arbetsplatsen
<i>Utfärdad 24.4.2015</i></p> <p>602 Statsrådets förordning om ändring av 3 § i statsrådets förordning om kemiska agenser i arbetet
<i>Utfärdad 13.5.2015</i></p> <p>603 Statsrådets förordning om agens och andra faktorer i arbetet som medför risker för den reproduktiva hälsan och om avvärjande av risker
<i>Utfärdad 13.5.2015</i></p> <p>604 Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om avvärjande av cancerrisk i anslutning till arbete
<i>Utfärdad 13.5.2015</i></p> <p>677 Lag om ändring av strålskyddslagen
<i>Utfärdad 22.5.2015</i></p> <p>678 Lag om ändring av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft
<i>Utfärdad 22.5.2015</i></p> <p>679 Lag om ändring av lagen om utstationerade arbetstagare
<i>Utfärdad 22.5.2015</i></p> <p>684 Lag om vissa krav på asbestsanering
<i>Utfärdad 22.5.2015</i></p> | <p>685 Statsrådets förordning om vakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier
<i>Utfärdad 21.5.2015</i></p> <p>686 Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om säkerhetskraven vid industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier
<i>Utfärdad 21.5.2015</i></p> <p>687 Statsrådets förordning om varselmärkning och signaler på arbetsplatser samt om minimikraven på dem
<i>Utfärdad 21.5.2015</i></p> <p>768 Statsrådets förordning om invaliditets-klassificeringen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar
<i>Utfärdad 11.6.2015</i></p> <p>769 Statsrådets förordning om förteckningen över yrkessjukdomar
<i>Utfärdad 11.6.2015</i></p> <p>798 Statsrådets förordning om säkerheten vid asbestarbeten
<i>Utfärdad 25.6.2015</i></p> <p>819 Statsrådets förordning om övervakning av tillverkningen och upplagringen av explosiva varor
<i>Utfärdad 25.6.2015</i></p> <p>1037 Lag om ändring av 44 § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskydds-samarbete på arbetsplatsen
<i>Utfärdad 7.8.2015</i></p> <p>1038 Lag om ändring av 6 § i lagen om godkännande av bedömningsorgan inom arbetarskyddet
<i>Utfärdad 7.8.2015</i></p> <p>1130 Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om fartygspersonalens mathållning ombord på fartyg
<i>Utfärdad 10.9.2015</i></p> <p>1494 Social- och hälsovårdsministeriets förordning om verksamhetsområdena för regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddet
<i>Utfärdad 9.12.2015</i></p> <p>1660 Lag om ändring av lagen om alternerings-ledighet
<i>Utfärdad 30.12.2015</i></p> |
|---|---|

Tyosuojelu.fi
Arbetarskyddsförvaltningens webbtjänst